

är då tvungna att söka oss dit där arbetsinsatsen ger bäst utdelning – samt lära oss säga nej till allt annat. Detta gör det samtidigt svårt att rekrytera skribenter.

Som jag ser det befinner sig förbundssidorna i statsvetenskaplig tidskrift i exakt det dilemmat: Å ena sidan kan sidorna ha en profil av mer begränsad ämnes- och professionsdiskussion. Å andra sidan kan vi försöka få till stånd en bredare och samtidigt mer samhällsligt engagerande diskussion. Jag har försökt driva den senare linjen under mitt redaktörsskap. När jag nu lämnar över till nästa redaktör så är det med förhoppningen att en sådan profileringsdiskussion ska förtydligas än mer – och såklart att intresset för sidorna ska öka ytterligare.

Tack för mig!

HELENA OLOFSDOTTER STENSÖTA

Nu kommer Surveyinstitutet

Surveyinstitutet genomför och presenterar undersökningar om det svenska samhället. En grundläggande tanke med Surveyinstitutets verksamhet är att möjliggöra ökad forskning om svenska samhället. Ofta finns ett behov av att få tillgång till data av olika slag som rör svenska förhållanden. Ibland finns inga befintliga databaser tillgängliga som innehåller relevant information. Därmed har forskaren ett behov att samla in denna information. För detta ändamål har Surveyinstitutet bildats på Växjö universitet (som vid årsskiftet 2009/2010 blir Linnéuniversitetet).

Grundbulten i Surveyinstitutets verksamhet är återkommande frågeundersökningar av svenska folket. Under våren

2009 genomfördes den första frågeundersökningen – *Survey 2009* – av ett representativt urval av den svenska befolkningen (även utländska medborgare ingår) mellan 15 och 85 år. *Survey 2009* är en postenkät som behandlar en rad olika samhällsfrågor. Den skickas ut som brev till personerna i urvalet som returnerar sina svar med post i ett bifogat svarskuvert. Nästa undersökning av denna typ – *Survey 2010* – kommer att genomföras strax efter nästa riksdagsval hösten 2010.

I grund och botten är Surveyinstitutets verksamhet uppbyggt på samverkan mellan forskare och olika forskargrupper. När behov av nya datainsamlingar föreligger i ett forskningsprojekt finns ofta en rad problem. Ibland är behovet av nya data inte så omfattande. Det är egentligen endast några frågor som skall ställas och kombineras med gängse bakgrundsvariabler. Det kan då vara en mycket kostsam sak för ett forskningsprojekt att självständigt genomföra en frågeundersökning. I andra fall finns det klara ekonomiska begränsningar som omöjliggör en avancerad datainsamling av uppgifter från representativa urval av svenska befolkningen. Surveyinstitutet är en lösning på dessa och liknande problem.

I Surveyinstitutet samarbetar forskare och forskargrupper med att samla in data. En stor del av de olika frågeundersökningar som genomförs av olika forskare runt om i landet samlar egentligen in data om samma saker. Frågor om kön, ålder, yrke, utbildning och mycket annat är sällan speciella för en frågeundersökning. Genom att forskare och forskargrupper samarbetar i Surveyinstitutets frågeundersökningar kan flera olika intressenter använda sig av samma data utan att varje grupp behöver genomföra en egen datainsamling. Därmed minskar kostnaderna för respektive forskningsprojekt och mer

resurser blir över för att analysera och genomföra annan forskning. I varje frågeundersökning som Surveyinstitutet genomför finns således ”allmänna frågor” och ”beställda frågor”. Den förstnämnda kategorin delas av alla som använder Surveyinstitutets frågeundersökningar och den sistnämnda kategorin är i första hand till för deltagande forskningsprojekt som beställt frågorna. Idén är inte ny. I Sverige verkar sedan tidigare SOM-institutet på Göteborgs universitet enligt dessa intentioner.

Efter att de deltagande forskarna och forskargrupperna fått en rimlig tid att avrapportera sina data blir Surveyinstitutets data fritt och tillgängligt för alla forskare på universiteten. I förlängningen kommer Surveyinstitutet att bygga en samhällsvetenskaplig databank där det insamlade materialet kommer att initiera ny forskning. Dessa data kommer till exempel att resultera i tidserier som i sig själv kan väcka nya forskningsproblem som nya grupper av forskare kommer att ta sig an.

Surveyinstitutets verksamhet är multidisciplinär. Undersökningarna sker i samarbete med erfarna forskare inom statsvetenskap, massmedia- och kommunikationsvetenskap, socialt arbete, ekonomi och sociologi. Surveyinstitutet är inte endast till för forskare på det kommande Linnéuniversitetet, utan är öppet för att forskare och forskargrupper verksamma på andra universitet deltagande. Det finns också möjlighet för universitetsexterna intressenter att delta. Vid Survey 2009 medverkade till exempel Konsumentverket och dess vetenskapliga råd genom att bland annat undersöka opinion och beteende i samband med inköp av miljövänliga varor.

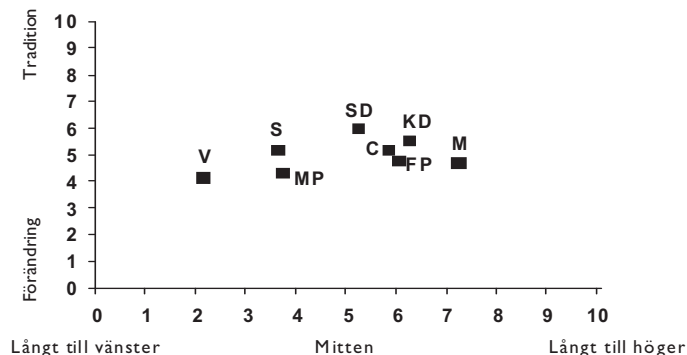
Surveyinstitutet har dessutom erfarenhet av undersökningar av kommuner och medlemmar inom organisationer. Survey-

institutet genomför också undersökningar utomlands, som i Indien, Kenya, Tanzania och Uganda. Målet är att bygga upp ett internationellt samarbete som gör det möjliggör komparativa studier.

Innehållet i Surveyinstitutets nationella frågeundersökning beror till stor del på vilka forskningsprojekt som deltar. En del av de data som samlas in och som är tillgängliga för samtliga deltagare har dock en viss profil. Många beaktar vad som har betecknats som ”ny politik”. Detta kan enklast beskrivas som uppgifter som rör människors förhållande till icke-materialistiska frågor och faktorer som orsakar olika ställningstaganden i sådana frågor. Mycket i svensk politik kretsar kring fördelningen av ekonomiska resurser och synen på statens roll i samhället. Ny politik rör däremot i större utsträckning frågor om livsstil, självförverkligande, normer, individualism och tolerans med mera. Tidigare forskning i dessa frågor rör till stor del en ökad tendens till postmaterialistiska värderingar (se t ex Inglehart 1997), men i Surveyinstitutets frågeundersökningar beaktas även fenomen som kan beskrivas som en motreaktion på en sådan utveckling. En annan profil är ett speciellt intresse för individens uppväxtförhållande och primärsocialisation. Det finns därför tämligen god tillgång till data om hur svars-personerna uppfattar sina föräldrar, systemkonnotationer, upplevda ekonomiska förhållanden och liknande.

För att ge ett exempel redovisas nedan insamlade data som berör tre frågor hämtade från Survey 2009. I svensk politik dominerar vänster-högerskalan som markör, identitet och rumslig politisk metafor (se t ex Oscarsson 1998). Men det är också möjligt att tänka sig att den utveckling som sker i samhället med ökad individualisering och självständiga livsstilsval, globalisering och ett mer mångkulturellt sam-

Partisympatisörernas placering på vänster-högerskalan och förändring-traditionsskalan 2009 (medelvärden)

Figur 1. Frågan om vänster-högerskalan löd: "Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster-högerskala. Var skulle du placera in dig själv på en sådan vänster-högerskala? Kryssa i den ruta som ligger närmast din placering." Svarspersonerna kunde sedan placera sig på en 11-gradig skala från "långt till vänster" (värde 0) till "långt till höger" (värde 10) med "mitten" markerat vid värde 5. Frågan om förändring-traditionsskalan löd: "Vissa gillar när samhället förändras, medan andra strävar efter att bevara traditioner. Var någonstans skulle du placera dig på skalan förändring-tradition? Kryssa i den ruta som ligger närmast din placering." Svarspersonerna kunde sedan placera in sig på en 11-gradig skala från "förändring" (värde 0) till "tradition" (värde 10). Frågan om partisympatier löd "Vilket parti tycker du bäst om idag?" varpå samtliga riksdagspartier, "Sverigedemokraterna" och "annat parti" uppgavs som svarsmöjligheter.

hülle har anhängare men också motståndare som på olika sätt kan vara kritiska till denna utveckling.

För att fånga detta har Surveyinstitutet frågat svarspersonerna i Survey 2009 var de placerar sig på en traditionell 11-gradig vänster-högerskala där "långt till vänster" har värdet 0 och långt till höger har värdet 11 och där värdet 5 är markerat med "mitten". Dessutom undersöker Survey 2009 var svarspersonerna placerar sig på en 11-gradig skala som går från förändring (värde 0 på skalan) till tradition (värde 10 på skalan). Denna skala kallas förändring-traditionsskalan. En tredje fråga i Survey 2009

undersöker svarspersonernas partisympati. För personer med samma partisympati beräknas ett medelvärde på vänster-högerskalan respektive förändring-traditionsskalan. Resultatet redovisas i figur 1.

I figur 1 framgår att partiernas sympatisörer i betydlig utsträckning skiljer sig åt efter placering på vänster-högerskalan. Motsvarande skillnader vad gäller förändring-traditionsskalan är mindre. Det är dock noterbart att de skillnader som finns inte stämmer överens med sympatisörernas placering på vänster-högerskalan. Från Surveyinstitutet är avsikten att i framtiden fortsätta att studera eventuella

förändringar av betydelsen av denna typ av politiska skalor.

Det som beskrivits ovan om ny politik är en typ av forskningsintresse som manifesteras i Surveyinstitutets verksamhet. Allt behöver dock inte röra nypolitik och har hitintills inte heller gjort detta. Surveyinstitutet välkomnar även andra forskningsintressen. Den som är intresserad av Surveyinstitutets verksamhet är välkommen att ta kontakt med undertecknad eller besöka Surveyinstitutets hemsida www.survey.svi.vxu.se.

MAGNUS HAGEVI
MAGNUS.HAGEVI@VXU.SE

Referenser

- Inglehart, Ronald (1997): *Modernization And Post-modernization: Cultural, Economic and Political Change in 43 Societies*. Princeton: Princeton University Press.
- Oscarsson, Henrik (1998): *Den svenska partitymden: Väjlarnas uppfattning om konfliktsstrukturen i partisystemet 1956-1996*. Göteborg: Statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs universitet.